Laurenskerk Rotterdam

VEEL.
MEER.
BETER.

DE LAURENSKERK: VEEL. MEER. BETER.

Meerjarenvisie Laurenskerk Rotterdam 2020-2025 van het bestuur Stichting Grote of Sint Laurenskerk Rotterdam

Ontmoet historie, creëer toekomst

De Grote of Sint Laurenskerk is al eeuwen een symbool van Rotterdam. Na het verwoestende bombardement van 14 mei 1940 werd zij zelfs een toonbeeld van de veerkracht van de Rotterdammers, die de kerk herbouwden, midden in een nieuwe stad. Ons gebouw is een ontmoetingsplek voor Rotterdammers en gasten van buiten onze stad. Zij vinden binnen de eeuwenoude muren inspiratie en beleving, bij concerten, ceremoniële- of zakelijke bijeenkomsten, een bezoek aan de educatieve tentoonstelling of de vieringen op zondag.

De Laurenskerk is sinds 1989 één van de grote kerken die zich, middels een stichting, actief en grootschalig inzette om het kerkgebouw breder te exploiteren dan alleen als plaats voor de eredienst. Met dat doel is o.a. in 2005 een masterplan opgesteld. Inmiddels kunnen wij tot ons genoegen vaststellen dat dit plan vrijwel compleet is uitgevoerd.

Om die reden heeft het bestuur opnieuw een meerjarenvisie opgesteld, in samenspraak met velen. Deze meerjarenvisie 2020-25 heeft u nu in de hand. De komende jaren gaan we als bestuur en medewerkers de schouders zetten onder de uitvoering van onze plannen.
We gaan veel doen, voor nog meer mensen en maken de Laurenskerk zo voortdurend beter!

Wubbo Tempel,
Voorzitter stichting Grote of Sint Laurenskerk Rotterdam

Foto: Sjoerd van der Pluim

OPDRACHT EN MISSIE

Onze opdracht

De *Stichting Grote of Sint Laurenskerk Rotterdam* (hierna: 'SGLK') heeft als opdracht de Laurenskerk te onderhouden en te (laten) gebruiken. Statutair is onze taak: *…'instandhouding …als monument…'* en '*…exploitatie als maatschappelijk en cultureel centrum ten dienste van de gehele Rotterdamse samenleving*'. Dat hebben medewerkers en bestuur SGLK tot nu toe met succes kunnen doen, al was dat niet altijd makkelijk.

Wij kijken vooruit

Nergens anders in Rotterdam zijn bezinning en beleving zo op hun plaats als in ons Middeleeuwse monument.
Duizenden Rotterdammers hebben de Laurenskerk de afgelopen 10 jaar gebruikt voor hun erediensten, concerten, plechtigheden en evenementen. Toeristen vormen een wassende stroom. Voor hen allemaal hebben we onze Laurenskerk telkens verbeterd. Maar wij teren niet op het verleden, wij kijken in deze Meerjarenvisie vooruit. Wij geloven in de Laurenskerk als monument met mogelijkheden.

Onze missie: veel, meer & beter.

Wij willen de komende jaren de realisatie van onze statutaire doelstelling nieuwe energie geven. Naast de beproefde jaarlijkse exploitatie van de Laurenskerk hopen we andere activiteiten te ontwikkelen. Daarmee willen we het gebouw verrijken en meer mensen, vooral jonge, laten kennismaken met de Laurenskerk.
We gaan voor een veelheid aan activiteiten, voor meer publiek, en met een hogere kwaliteit. Onze missie is dus: VEEL. MEER. BETER.

Foto: Laurenskerk

WE STAAN ER NIET ALLEEN VOOR

De Laurenskerk heeft veel vrienden

We hebben een halfjaar lang bij veel betrokkenen hun ideeën voor de toekomst van de Laurenskerk geïnventariseerd. Dat gebeurde in groepsgesprekken met relaties en medewerkers, plus een Minisymposium op
5 juli 2019. Dat proces heeft partijen aangezet tot meedenken.
De Laurenskerk blijkt een springlevende inspiratiebron te zijn. Er zijn veel 'vrienden van de Laurenskerk'. Dat is verheugend. Wij werken ook in de toekomst graag met hen samen en hopen dat zij ons steunen in onze plannen!

Veelheid van geluiden

Er blijken veel opvattingen over de toekomst van de Laurenskerk te zijn. Wat ze gemeen hebben, is dat de meedenkers de Laurenskerk niet alleen zien als klassiek kerkgebouw, maar als uniek Rotterdams monument, dat veel gezichten kan en moet hebben. De gewenste profielen zijn verschillend: nu eens gebaseerd op doelgroep (toeristen of jongeren), dan weer op het gebouw (podium, evenementenhal of godshuis). Soms zijn ze zelfs tegenstrijdig: commerciële verhuur gaat bijvoorbeeld ten koste van toeristen.
Er zijn in ieder geval genoeg waardevolle ideeën en wensen naar voren gebracht, die de SGLK graag opneemt in deze Meerjarenvisie.

Focus of waaier?

Vraag vooraf: gaan we focussen of voor de waaier van de veelheid?
Schrappen wordt lastig. Veel functies zijn met elkaar verknoopt. Bovendien levert afstoting een negatief imago op. Verscheidenheid biedt kansen aan uiteenlopende doelgroepen. Ook zijn er meer mogelijkheden om inkomsten te verkrijgen.
Wij kiezen daarom voor breedte: veel activiteiten voor velen.
Net zoals de Laurenskerk in de Middeleeuwen een huis van en voor iedereen was. Multifunctioneel gebruik vraagt wel een hoogwaardige interne organisatie die zich permanent ontwikkelt.

Foto: Under the surface

ZAAK VAN LANGE ADEM

Uitwerking, lange adem

Onze plannen beslaan een periode van 5 jaar, ze kosten tijd, we willen ze stap voor stap realiseren. Ze betreffen dus ambities. Eerste helft 2020 zullen we de ambities waar mogelijk uitwerken in concrete activiteiten en voorzien van een tijdpad en Financiering. Nieuwe geldbronnen moeten worden aangeboord. In die fase kunnen ambities vanwege hun Financieel perspectief en uitvoeringskans dus ook afvallen.
Een deel van de plannen zal vanaf 2021 worden uitgevoerd onder een nieuwe directie, wegens pensionering van de huidige.
Externe communicatie is bij alles van het grootste belang. Wij zullen daartoe ons gebruik van social media uitbreiden.

Foto: Peter van Wijk

ONZE AMBITIES VOOR DE LAURENSKERK

De Laurenskerk als kerk

De Laurenskerk is nog altijd een religieus gebouw, een kerk voor een levende geloofsgemeenschap. De Hervormde Gemeente (HG) is vanouds dan ook een belangrijke gebruiker. Voor haar is de huidige betaalde toegang tot de Laurenskerk een gesprekspunt. Zou de Laurenskerk niet gratis open kunnen zijn voor iedereen?
Van bezoekers zou in dat geval wel een gift gevraagd mogen worden. Ook overweegt de HG liturgische herinrichting van het koor. Geopperd is verder dat een eigen Dagkapel in de zuidwesthoek haar mogelijkheden zou vergroten. Met de HG wordt een nieuwe gebruiksovereenkomst gesloten.

Onze ambities:

1. **experiment in 2021 met gratis toegang** voor bezoekers, gekoppeld aan het verzoek om bij het verlaten van de Laurenskerk een gift te doen. Dit kan alleen, wanneer de HG bereid is om garant te staan voor een negatief verschil tussen de noodzakelijke toegangsinkomsten en feitelijke giften
2. onderzoek met de Hervormde Gemeente naar **haalbaar- en wenselijkheid van een Dagkapel**, waarbij de financiële verantwoordelijkheid bij HG ligt;
3. overleg met HG over **herinrichting van het koor**, financiële verantwoordelijkheid bij HG (zie ook bij 'LK als podium');
4. opnieuw sluiten van een **gebruiksovereenkomst met de HG** (zie onder 'Samenwerking met partners').

Foto: Thijs Wolzak

De Laurenskerk als bezienswaardigheid

Rotterdam groeit als toeristenstad. We ontvangen steeds meer bezoekers van buiten. De Laurenskerk heeft geen eeuwenoud interieur, maar vertelt met eigentijdse inrichting en middelen historische verhalen. Aan de buitenkant van de kerk is echter weinig te zien van wat er binnen te beleven valt (geen agenda, banners, aankondigingen, beelden). De noordwesthoek van de kerk (ingang, receptie, koffiehoek, winkel, toiletten e.d.) heeft weinig samenhang en is verouderd. Toren en kerk zijn meestal niet tegelijk open.

Onze ambities:

1. aanbrengen aan de buitenkant van het gebouw van **1 of 2 digitale schermen** met 2-talige informatie, plus een 'welkom'- scherm in de toren;
2. onderzoek naar **modernisering en herinrichting** van ingang, receptie, koffiehoek, winkel en toiletten (eventueel aanbrengen van glazen afsluiting noordwesthoek);
3. **koppeling van bezichtiging van kerk en toren**;
4. **verhoging van de bezienswaardigheid** van de Laurenskerk door in de Librijekapel Erasmus een plek te geven en meer aandacht voor bombardement en Wederopbouw;
5. **herplaatsing van grafzerken** aan oostelijke buitenzijde kerk a/d Binnenrotte en ontwikkeling van gesproken **verhalen van overleden Rotterdammers** via QR-code ('Sprekende graven').

Foto: Hélène van Domburg

De Laurenskerk als podium

De podiumfunctie van de Laurenskerk is aanzienlijk, er zijn veel concerten en evenementen. Wij willen daarmee vanaf 2020 een breder cultureel en inclusiever publiek bereiken. Deze functie is ook van belang voor opname in het Cultuurplan van de Gemeente Rotterdam.
De Laurenskerk heeft een unieke positie in Nederland voor orgel- en kerkmuziek. De kerk beschikt over meer orgels, waarvan het hoofdorgel tot de top van Europa wordt gerekend. Binnenkort moet het instrument groot onderhoud ondergaan. Het is moeilijk inzetbaar voor educatieve doeleinden.
De Laurenscantorij en het Laurenscollegium behoren tot de beste vocale ensembles in het land. Zij ontberen echter een middelgroot koororgel.

Onze ambities:

1. creëren van een breed samengestelde **Programmaraad** die ons adviseert over in de Laurenskerk te organiseren culturele activiteiten voor nieuwe doelgroepen;
2. ontwikkelen van de Laurenskerk tot de zogenaamd '**Orgelparadijs NL**', een nieuw concept dat ontstaan is binnen de Laurenskerk, waarin de Laurenskerk hèt landelijk podium wordt voor orgelconcerten, activiteiten rond orgels, orgeleducatie, crossovers van orgel met andere muziekvormen, digitaal bespeelbaar orgel en zo voort;
3. een **gerenoveerd Hoofdorgel** en een **koororgel voor de Laurenscantorij** (het 'Pelsorgel') met een **gecomputeriseerde speeltafel**, waarmee ook het Hoofdorgel bespeeld kan worden;
4. onderzoek van de mogelijkheid van een **Laurensfestival** samen met: Toren van de Laurenskerk, De Heuvel, Stadspodium, Laurenscantorij en Orgelparadijs NL.

Foto: Jelle van der Hijden

De Laurenskerk als ‘leerplek’ (educatie)

De Laurenskerk is nog te weinig ‘leerplek’, dus erfgoed dat opgenomen is in het lespakket van basis- of voortgezet onderwijs. De Laurenskerk maakt geen deel uit van het circuit van educatieve culturele instellingen in Rotterdam. Dat is jammer, want in en om de Laurenskerk valt veel te leren over geschiedenis, godsdienst, architectuur, wiskunde, muziek en zo voort. Wij willen meer jongeren in de Laurenskerk ontvangen! De SGLK beschikt nog niet over de capaciteit om deze functie te ontwikkelen en de noodzakelijke contacten met onderwijs en bemiddelaars culturele vorming te leggen. Voorwaarde voor deze ontwikkeling is, dat hiervoor een kostendekkende geldstroom wordt gecreëerd.

Onze ambities:

1. **aanstellen van een parttime kracht** die ons educatieve aanbod voor het basis en voortgezet onderwijs kan opzetten;
2. ontwikkelen van een **lesbrief, lessen ‘burgerschap’, rondleiding, expo voor leerlingen, demonstratie computer-speeltafel & orgels, bezichtiging toren en beiaard.**

Foto: Rotterdam Partners

De Laurenskerk als verhuurlocatie

De verhuur van de LK als evenementenlocatie moet verder worden ontwikkeld. Er is vraag naar en de inkomsten hieruit zijn nodig om de kerk te onderhouden, om een gezonde reserve te kweken en om investeringen te kunnen doen.
Verhuur gaat soms ten koste van de bezienswaardigheid (kerk gesloten) en vraagt horeca en logistiek op professioneel niveau. De huurprijzen van de Laurenskerk liggen lager dan die van vergelijkbare locaties in Rotterdam.

Onze ambities:

1. toename van **verhuur voor** evenementen en bijeenkomsten;
2. harmonisatie van onze **huurprijzen** met vergelijkbare locaties.

Foto: Jelle van der Hijden

ORGANISATORISCHE RANDVOORWAARDEN

Gebouw

Het is duidelijk dat voor het realiseren van onze ambities het gebouw in goede staat moet zijn. We blijven de komende jaren dus intensief bezig met het onderhoud van de kerk. Daarvoor is nodig dat het Rijk subsidies ter beschikking blijft stellen (Subsidie Instandhouding Rijksmonumenten/SIM).
Speerpunt wordt de vergroening van ons monument.
We willen toe naar duurzame verlichting en verwarming. Hierboven is al beschreven dat het ingangskwartier moet worden gemoderniseerd.
Veiligheid is een punt van toenemende zorg.

Onze voornemens:

1. verwerven van de zogenaamde **Green Key status**;
2. uitvoering van een **LED-verlichtingsplan**;
3. modernisering van de aansturing van de **vloerverwarming**;
4. idem van **ingang/receptie/kof ehoek, winkel en toiletten** (zie ook onder 'De Laurenskerk als bezienswaardigheid');
5. deelnemen aan **Groene Kerken Rotterdam**;
6. maken van een **plan Veiligheidszorg**.

Foto: De Swarte Leeuw

Horeca

De horecavoorziening van de Laurenskerk willen we herzien. Het terras aan de voorkant van het gebouw is niet zo succesvol geweest als gehoopt. Het brengt niet de gewenste aanloop, voegt weinig toe aan het gebouw en levert ook financieel onvoldoende op.
De Gemeente Rotterdam heeft overigens de kosten van het maken van een terrasdeur in de kerk betaald.
De catering van commerciële verhuur is uitbesteed aan een externe uitbater en voldoet goed. We willen de verzorging van consumpties in de kerk bij concerten en dergelijke verbeteren.

Onze voornemens:

1. **evaluatie van het terras** en eventueel verpachten aan een **nieuwe partij**;
2. verbetering van verzorging van **consumpties in de kerk**.

Interne organisatie

Een belangrijke randvoorwaarde voor realisering van onze ambities is een interne organisatie die professioneel en toekomstbestendig is.
In 2021 gaat de huidige directeur met pensioen. Het uitvoeren van deze Meerjarenvisie valt deels onder de nieuwe directie wordt betrokken bij de werving.
Het functiegebouw van het bureau is in de loop der jaren geregeld aangepast aan de situatie, maar daardoor toe aan herijking. De deskundigheidsbevordering van het personeel moet een permanent aandachtspunt zijn. Personeel en bestuur moeten meer een afspiegeling zijn van de veelkleurige Rotterdamse bevolking.

Onze voornemens:

1. voorbereiden van **wisseling van directie in 2021**;
2. **herijking van functiegebouw** van het bureau;
3. maken van een **personeelsplan (inclusief directie)**;
4. vernieuwen/verbreden van de **samenstelling van personeel en bestuur**.

FINANCIËLE RANDVOORWAARDEN

Meerjarenbegroting

Voor onze toekomstplannen geldt dat de SGLK alleen maar tot uitvoering overgaat als de financiering ervan verzekerd is.
Er zullen extra geldstromen nodig zijn uit verschillende bronnen: fondsen, sponsors, overheden, donateurs en zo voort.
Die financiering vraagt om een meerjarenbegroting, waarin per activiteit de dekkingsmogelijkheden worden geraamd. Activiteiten en hun financiering zullen over een periode van 5 jaar geprioriteerd worden. Deze meerjarenbegroting hoort bij de fase van de uitwerking in 2020.

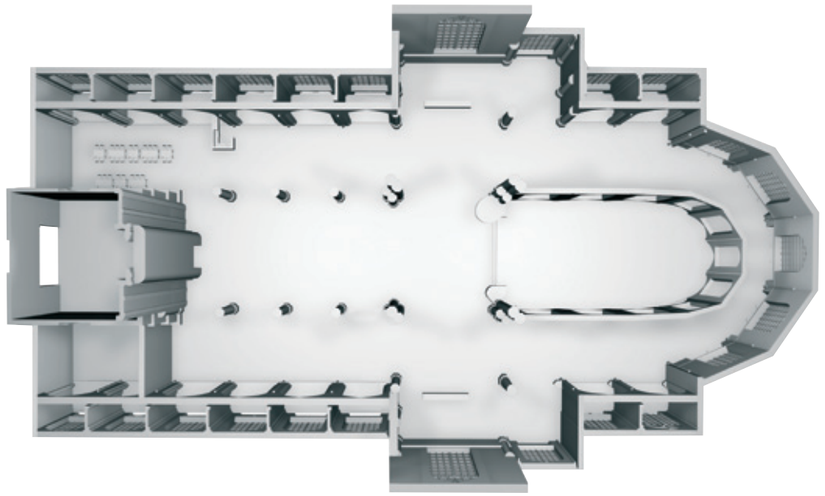

Foto: Laurenskerk

Foto: Marcel Moonen

SAMENWERKING MET STRUCTURELE PARTNERS

Zonder partners gaat het niet

Zonder partners kan de Laurenskerk niet functioneren. De SGLK bezit gelukkig een aantal structurele steunpilaren, zoals de Hervormde Gemeente Rotterdam, de Stichting Fonds Instandhouding Laurenskerk en de Vereniging Vrienden van de Laurenskerk. Wij rekenen daartoe ook de eigenaar van de Laurenskerk, de Stichting Grote Kerk Rotterdam.
Met een aantal partners en andere relaties zijn overeenkomsten gesloten, die vernieuwd moeten worden. Zo nodig worden lopende overeenkomsten tijdelijk verlengd.
Het gaat om:

1. **Overeenkomst SGLK met Hervormde Gemeente Rotterdam** (looptijd tot en met 31 december 2019);
2. **Overeenkomst SGLK met de Stichting Grote Kerk Rotterdam** (eigenaar gebouw) (looptijd tot en met 31 december 2019);

Foto: Jelle van der Hijden

Actualisering overeenkomsten

Het voortzetten en vernieuwen van de overeenkomsten met de partners is van belang voor uitvoering van de Visie. De (soms gedateerde) overeenkomsten moeten geactualiseerd worden. Zij zijn door tussentijdse aanpassingen uitgegroeid tot een ingewikkelde kluwen afspraken. Die kunnen flexibeler en eenvoudiger worden vastgelegd. Het samenspel tussen SGLK en partners zal daardoor beter kunnen reageren op veranderende omstandigheden.
Het uitvoeren van deze juridische opknapbeurt wordt vergemakkelijkt doordat de meeste overeenkomsten afliepen op 31 december 2019.

Vereniging Vrienden van de Grote of Sint-Laurenskerk

Met deze vereniging bestaat geen overeenkomst, maar zij heeft zich statutair tot taak gesteld de SGLK te ondersteunen bij haar werkzaamheden. De SGLK is elk jaar blij met de financiële bijdragen die de Vereniging aan haar verstrekt en wil de relatie dan ook graag voortzetten.

ACTIEOVERZICHT

Ambitie/voornemen	Actie	Jaar
De LK als kerk	Overleg met Hervormde Gemeente over: experiment met gratis toegang in 2021, mogelijkheid Dagkapel, herinrichting koor, (inclusief orgels), voortzetting overeenkomst tussen SGLK/HG	2020
Gebouw/onderhoud	Overleg met Stichting Grote Kerk over voortzetting overeenkomst (inclusief SIM) tussen SGLK/SGK	2020
Vernieuwing interne organisatie	Overleg met Stichting Gemeentefonds over voortzetting huurovereenkomst 'Hofdame' tussen SGLK/SGF, idem met SGF en HG over voortzetting 'Tripartite'	2020
De LK als verhuurlocatie	Aanpassen huurprijs	2020
Vernieuwing interne organisatie	Werving nieuwe directie	2020
Gebouw/vergroening	Onderzoek mogelijkheden LED-verlichtingsplan	2020
De LK als bezienswaardigheid	Onderzoek mogelijkheid infoschermen buitenzijde	2020
Vernieuwing interne organisatie	Herijking functieopbouw/maken van personeelsplan van het Bureau	2020
Gebouw/vergroening	Deelname netwerk Groene Kerken	2020
Vernieuwing Horeca	Evaluatie terras eventueel	2020
Vernieuwing Horeca	Onderzoek horeca tijdens concerten e.d.	2020
Vernieuwing interne organisatie	Verbreding van samenstelling bureau en bestuur door vacaturebeleid	2020
Partners	Overleg met Vrienden LK over ondersteuning van de Visie	2020

Ambitie/voornemen	Actie	Jaar
De LK als bezienswaardigheid	Overleg met Gemeente Rotterdam over integratie bezoek toren & kerk	2020
Gebouw/veiligheid	Maken van plan Veiligheidszorg	2020
De LK als podium	Ontwikkelen/operationaliseren van een Programmaraad	2021
De LK als podium	Ontwikkelen *Orgelparadijs NL* met: plaatsing 'Pelsorgel' en computerspeeltafel in het koor	2020/2025
De LK als podium	Overleg over ontwikkeling van een *Laurensfestival* met: Toren, De Heuvel, Stadspodium, Laurenscantorij en Orgelparadijs NL	2021
De LK als leerplek (educatie)	Onderzoek mogelijkheid educatieve functie	2021
De LK als bezienswaardigheid	Extern onderzoek naar modernisering ingangskwartier	2021
De LK als bezienswaardigheid	Onderzoek mogelijkheden van uitbreiding Librijekapel met Erasmus, plus aandacht bombardement en Wederopbouw	2022
De LK als podium	Orgelparadijs NL: voorbereiden en uitvoeren renovatie Hoofdorgel	2022 t/m 2026
De LK als bezienswaardigheid	Onderzoek mogelijkheden herplaatsing grafzerken met QR-code aan buitenzijde	2023
Gebouw/vergroening	Verwerven Green Key status	2024
Gebouw/vergroening	Vervangen aansturing vloerverwarming	2025

Foto: Organisatie Oude Muziek

Factsheet

Algemeen

Grote of Sint Laurenskerk Rotterdam

- Bouwperiode 1449-1525
- Zwaar beschadigd bij bombardement op 14 mei 1940
- Herbouwperiode 1952-1968

Bezienswaardigheden

- Praalgraven van Witte de With, Kortenaer en Van Brakel
- Koperen koorhek
- Drie Marcussen orgels, waaronder het grootste orgel van Nederland
- Permanente tentoonstelling 'Een monument vol verhalen'

Organisatie

- Bestuursleden: 7
- Personeel in dienstverband: 9
- Vrijwilligers: 25

Kerkelijke activiteiten

- Zon-/feestdagen: ca. 190 diensten
- Alledagkerk/Coventrygebed: ca. 90 diensten
- Overige activiteiten: 3

Cultuur

Eigen culturele producties 2019

- Orgelconcerten: 51
- Oude Muziek concerten: 5
- Domestica concerten: 4
- Vocale Muziek: 5
- Overig: 2

Bezoekers erfgoed 2019

- Toeristisch bezoek aan kerk: 38.703
- Beklimmers toren: 1.805

Overig

Commerciële evenementen 2019

- Culturele verhuringen 29
- Zakelijke verhuringen 31
- Ceremoniële bijeenkomsten: 9

Media

- AD
- Reformatorisch Dagblad
- NPO4
- Radio Rijnmond
- Open Rotterdam

Social Media

- Facebook 2150 volgers
- Instagram 1300 volgers
- Twitter
- LinkedIn

Foto: Thijs Wolzak

Bestuur Stichting Laurenskerk

Wubbo Tempel, voorzitter
Andries Ponsteen, secretaris
Lars Wagemans, penningmeester
Herman Gaarman
Anne Marie Hazenberg
Will van den Hoogen
Frederique Veldman

Directie

Frank Migchielsen

VEEL.

MEER.

BETER.